

Százezer forintos díjkiosztás

Július 25-én az Országos Találmányi Hivatal elnöke, Dunai Ernő Kossuth-díjas ünnepélyes keretek között nyújtotta át kilenc kiváló újítónak a legmagasabb összegű díjazást, amit nagyjelentőségű újításokkal, a bentonit feltárással és öntődei alkalmazásával érdemltek ki.

Az öntődei vonalon mutatkozó hiányosságok leküzdésére az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület 1949-ben életre hívta a Bentonit Munkabizottságot, amely a hazai bentonitok lelőhelyeinek felkutatásával, a bentonit minősítését célzó új eljárások és az öntődei felhasználás módszereinek kidolgozásával foglalkozott. A bizottság eredményes munkáját a Szovjetunió tapasztalatainak felhasználása, továbbá az elmélet és a gyakorlat, a tudományos kutatás és az ipar szoros együttműködése biztosította. A haladó értelmiség kitarató és lelkiismeretes munkája nyomán lehetőség nyílt a bentonitok széles területen történő felhasználására és az öntődei selejt nagymértékű csökkenésére. Mindezekon felül egyre fokozottabb export-lehetőségek mutatkoznak, mert a kutatómunka folyamán sikerült a magyar bentonit kötőképességét annyira fokozni, hogy az a nyugati piacon is versenyképessé válik. A magyar bentonit alkalmazása — csupán a hazai öntődeipart véve figyelembe — évente sokmillió megtagarítást fog jelenteni.

Az Országos Találmányi Hivatal mérlegelte az újítás máris megmutatózó és a jövőben várható nagy eredményeit, mikor az újítók számára a legmagasabb díjazást javasolta. Az OTH elnöke, Buzágh Aladár Kossuth-díjas akadémikus egyetemi tanárnak, a Kolloid-kémiai Intézet vezetőjének, Szepesi Károlynak, a Szintetikus Homokgyár főmérnökének, Dippold Jánosnak, a Ganz Vagon főmérnökének, Tóth Andrásnak, a Vörös Csillag Traktorgyár főmérnökének, Szekeres Jánosnak, a Vasipari Kutató Intézet kutatómérnökének, Barna Jánosnak, a Bányászati Kutató Intézet kutatómérnökének, Tömösközy Jenőnek, a Vasöntőde és Gépgyár főmérnökének, Bauma Viktornak, a BEM Vegyesásványbányászati Iosztály h. osztályvezetőjének és Tittel Oskárnak, a BEM laboratóriumvezető mérnökének, további sikeres munkát kívánva, kiosztotta a jutalmakat és biztosította az újítókat az Országos Találmányi Hivatal további támogatásáról.

Tömösközy Jenő, a Bentonit Munkabizottság megszervezője és vezetője meghatva mondott köszönetet a kormány és az OTH erkölcsi és anyagi támogatásáért, amely lehetővé tette a tudományok különböző ágaiból kiválasztott szakemberek sikeres kísérleteit.

Ma már 42 ipar alkalmazza a magyar bentonitot, amely az öntődei ipar mellett, többek között a mélyépítés, a textilipar, a szappangyártás, a földművelés területén is nagyjelentőségű kezdeményezésekhez szolgál alapul.

A Bentonit Munkabizottság sikeres munkája következtében minden reményünk megvan ahhoz, hogy a bauxit után a bentonit rövidesen hazánk második legfontosabb természeti kincsévé válik.

Buzágh Aladár Kossuth-díjas akadémikus

Színek és a munkateljesítmény

A Dinamó Elektromotorgyár igen érdekes és tanulságos bemutatót rendezett a napokban számos meghívott szakember és a sajtó kiküldöttel előtt. Előjáróban Szepesi Sándor, a gyár főmérnöke hosszabb beszámolót tartott azoknak az újítási kísérleteknek az eredményeiről, amelyek a gyárban a különféle színeknek a dolgozók környezetében való alkalmazásánál kialakultak. Már régóta ismeretes, hogy a színskála egyes elemei mily figyelemreméltó hatásokat váltanak ki nemcsak az ember kedélyvilágában, hanem munkakészségénél, teljesítő-képességében, sőt egészségi állapotában is. A Szovjetunióban hosszabb idő óta tanulmányozzák ezt a kérdést. A közelmúltban Uljevics és Kralov professzorok könyvet is írtak az e téren történt kutatások eredményeiről, s a nemrég nálunk járt kiváló szovjet vendégünk, Orlov professzor még külön is felhívta ipari köreink figyelmét erre a kérdésre.

A Dinamo-gyár vezetője Kelemen Mórincnak, az Autóközlekedési Tudományos Kutató Intézet tagjának ajánlatára behatóan foglalkozott a színskálának a termelési folyamatban történő alkalmazásával és e célra kiszemelte a gyár egyik alagsori, sötét, nyomasztó hatású munkatermékét, amely eddig — mondhatni — szinte visszariasztóan hatott az ott foglalkoztatott dolgozókra. Szepesi főmérnök beszámolója szerint a munkaterem mennyezetén és falain alkalmazott derűs, világos színek, valamint a gépek célszerűen megválasztott új színezése, továbbá az ablaknyílásoknál elhelyezett virágok szinte egy csapással nemcsak

új hangulatot teremtettek a műhelyteremben, hanem a dolgozók teljesítő-képességét is erősen emelték

s kedvelt, szívesen látogatott munkahellyé változtatták a lemezsajtoló műhelyt. Az eddigi megállapítások szerint az új színrendszer alkalmazásával elért előnyök a következők:

1. Növeli az egyéni termelő-képességet azzal, hogy csökkenti a szem elfáradását és emeli az ott dolgozók kedélyhangulatát.
2. Jelentős mértékben javítja az elvégzett munka minőségét.
3. Csökkenti az üzemi balesetek számát.
4. Növeli a rend, a tisztaság és a munkahigiéniára iránti érzéket.
5. Lehetővé teszi a világításberendezés kihasználását.
6. Általában emeli a munkamorált, mert a dolgozók a rájuk kedvező hatást gyakorló környezetben szívesebben tartózkodnak s ezért csökken az elkeseredések és kimaradások száma.

Az új rendszer egyébként azon a régi tapasztalaton épül fel, hogy

az úgynevezett meleg, világos színek erősen élénkítő hatást gyakorolnak az emberre,

míg a hideg, sötét színek szinte bénítóan, elkedvetlenítő benyomásokkal járnak a szemlélőkre. Ennek alapján jelentős szerepet kaptak a nagyobb felületeknél a világos, napsugars, sárga vagy narancs színek, míg a gépeket a megnyugtató hatású zöld színekkel vonták be, viszont a mozgó részeket okkersárgára, a veszélyes pontokat pirosra színezték.

Mindenesetre nagy érdeklődéssel kell várnunk a további kísérletek eredményeit, mielőtt még végképpen ítélet mondhatnánk a színskála alkalmazásának különböző hatásairól, és kellően kiértékelhetjük az egyes színekhez fűződő munkaeredmény-többletek mibenlétét. Egyébként nálunk már az utóbbi években itt-ott foglalkoztak ezzel a kérdéssel és többek között a Szállítóberendezések Gyárában, az Erőgépgyártó Üzemnél, a Ganz Vagonnál és a Dúclós-(Bamert-)gyárban is előrehaladott kísérletek folytak és folynak a színskálának az egyes munkahelyeken történő alkalmazása körül.